

ZBIÓR
ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH

TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY
ROZWOJU WSPÓŁCZESNEJ NAUKI

Częstochowa *(PL)*

30.03.2017 - 31.03.2017

U.D.C. 72+7+7.072+61+082

B.B.C. 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Zbiór artykułów naukowych.

Z 40 Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej " Teoretyczne i praktyczne aspekty rozwoju współczesnej nauki" (30.03.2017 - 31.03.2017) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2017. - 104 str.

ISBN: 978-83-65608-45-1

Wszelkie prawa zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów. Pisownia oryginalna jest zachowana. Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour». Obowiązkiem jest odniesienie do zbioru.

nakład: 50 egz.

"Diamond trading tour" ©

Warszawa 2017

ISBN: 978-83-65608-45-1

WSPÓŁORGANIZATORZY:

*International research group (Belarus, Poland, Russia, Serbia, Ukraine)
Global Management Journal
Virtual Training Centre „Pedagog of the 21st Century”*

КОМИТЕТ ОРГАНИЗАЦИОННЫЙ:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), Dr. Hab, MBA, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
A. Murza (Zastępca Przewodniczącego), MBA, Ukraina;
A. Горохов, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;
A. Kasprzyk, PhD, PWSZ im. prof. S.Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;
A. Malovychko, PhD, EU Business University, Berlin – London – Paris - Poznań, EU;
L. Nechaeva, PhD, Instytut PNPU im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;
М. Ордынская, профессор, Южный федеральный университет, Россия;
S. Seregina, independent trainer and consultant, Netherlands;
M. Stych, PhD, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
A. Tsimayeu, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus.

КОМИТЕТ НАУКОВЫЙ:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), Dr. Hab, MBA, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
С. Беленцов, д.п.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;
Z. Čekerevac, Dr., full professor, „Union - Nikola Tesla” University Belgrade, Serbia;
Р. Латыпов, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;
И. Лемешевский, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;
Е. Чекунова, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы при Президенте Российской Федерации, Россия.

SPIS/СОДЕРЖАНИЕ

**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ НАЛОГОВОГО КОНТРОЛЯ
В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ**

Даровская Ю. 7

**ВЛАСТИВОСТІ МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК
МІСТБУДІВНОЇ СИСТЕМИ**

Мерилова І. О. 10

**RADIOACTIVE CONTAMINATION AND ITS INFLUENCE ON THE
ENVIRONMENT AND HUMANITY**

Diyakovskaya A. V., Biryukov V. A. 13

**ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОБОТИ ЖУРНАЛІСТА РЕГІОНАЛЬНОГО
ТЕЛЕБАЧЕННЯ ТА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕЛЕВІЗІЙНОЇ СФЕРИ**

Ботнар І. І. 16

**ВИКОРИСТАННЯ PR-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ ОРГАНІВ
ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ**

Литвинова А. І. 20

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ У СТВОРЕННІ КОМУНІКАТИВНОГО ДИСКУРСУ
PR: СТЕРЕОТИПИЗАЦІЯ**

Прокоф'єва О. О. 23

БАЛЕТ «ЛІЛЕЯ» В ІНТЕРПРИТАЦІЇ В. КОВТУНА

Кондратюк В. Ю. 26

КИЛИМАРСТВО В КОНТЕКСТІ ХУДОЖНІХ ПРОМИСЛІВ УКРАЇНИ

Анастасія В. В. 28

**ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВИЗНАЧАЛЬНИХ МУЗИЧНИХ
ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Назаренко І.М., Ткачова А.О. 33

Д.М.ГНАТЮК – ВІД МАЙСТРА СЦЕНИ ДО РЕЖИСЕРА МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ

Бондарчук В. О. 36

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ

Гордієнко С.Г. 38

**ПРОМИСЛОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРУКТУР СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (1920–1925 РР.)**

Лугина Ю.М. 41

КИЛИМАРСТВО В КОНТЕКСТІ ХУДОЖНІХ ПРОМИСЛІВ УКРАЇНИ

Анастасія Віталіївна Варивончик

Кандидат мистецтвознавства, доцент, Київського університету ім. Б. Грінченка

Одним з найдревніших різновидів народної творчості, як відомо, є килимарство. Стаття присвячена особливостям розвитку цього мистецтва в контексті художніх промислів України.

Ключові слова: килим, килимарство, майстри, промисел, художність.

Одним из наиболее древних видов народного творчества, как известно, является ковроделее. Статья посвящена особенностям развития этого искусства в контексте художественных промыслов Украины.

Ключевые слова: ковер, ковроделее, мастер, промысел, художественность.

One of the most ancient types of folk art is carpet weaving. The article focuses on the evolution of this art in the context of the arts and crafts of Ukraine.

Keywords: carpet, carpet-making, wizard, craft, artistry.

Про традиційне народне мистецтво загалом та його різні галузі, види і різновиди зокрема існує значний корпус наукових досліджень. Так, про мистецтво вишивання писали Л. Кравчук (1969.), М. Новицка (1972.), Т. Кара-Васильєва (1993, 2000.). Вишивання в усіх його різновидах – як поширений вид народної творчості – ретельно проаналізувала Р. Захарчук-Чугай (1988) та ін., Є. Причепій (2009.) та ін. Подібно виглядає справа і щодо такого різновиду народного мистецтва, як домашнє ткацтво. Його досліджували С. Колос (1928.), Н. Лебедева (1956.), С. Сидорович (1979), А. Карась (2013.). Багатовікові історичні та технологічні традиції українського килимарства вивчали: Д.Щербаківський (1927.), С. Таранушенко (1968.), А. Жук (1973), Я. Запаско (1973.), Т. Кара-Васильєва (1997.), О. Данченко (1982.) та ін. Деревообробку на Україні досліджували: М. Селівачов (1985), Є. Антонович, Р.Захарчук-Чугай, М. Станкевич (1992), є у цих та інших публікаціях даної тематики йдеться про зміст, особливості образної структури, про майстерність умільців, про традиції, зокрема й родині, тощо. Але мало хто з-поміж авторів, – навіть тих, у назвах праць котрих міститься термін «промисел», – звертає увагу саме на

виробничий, промисловий аспект народної творчості, хоча згадані, як і інші, не названі тут, традиційні народні мистецтва здавна називаються художніми промислами. Цим і зумовлений вибір теми дисертаційного дослідження: художні промисли України.

Мета ж даної статті – висвітлити обставини виникнення та відстежити історичну еволюцію унікального українського художнього промислу, відомого як килимарство.

На території України такий різновид народного мистецтва як килимарство бере початок з давніх часів і виготовлялись перші килими, радно в домашніх умовах.

На території України такий різновид народного мистецтва як килимарство бере початок з давніх часів. Виготовлялись перші килими, радно в домашніх умовах. «Слово килим (радно) – українською «килим», польською «kilim», кримсько-татарською «кипч», турецькою «kilim» – Макс Фасмер допускає болгарське походження слов'янських слів (чувашською *kavèr ← *kebir), маючи на увазі тюркські слова kivist, kigiz «килим». Всі вони можуть походити від тюркського кар- «накривати» [11, с. 174]. Ворсові або гладкоткані килими з давня виготовляли міцно скручуючи сиро-

вину (льон, коноплі, вовну), пряжу фарбували натуральними – рослинами (відварами кори, трав) і мінеральними барвниками [3, с.175]. В Україні зустрічається слово «радно» яке було рідним, простонародним і означало воно виріб, шматок тканини якою також щось покривали.

Слово радно (рядно) – це віддієслівний іменник для загального означення виробу, це – те, що зроблено, вироблено [2, с. 324].

Килимарство давня галузь ручного ткацтва. Високої майстерності досягли майстри у виготовленні виробів килимарства. «У XVII – XIX ст. килимарство набуває широкого розвитку майстри виготовляли свої вироби для продажу і для власного використання. Килими виготовляли в майстернях поміщиків, цехах, мануфактурях які були розвинені у центральних, південних, західних та східних районах України» [6, с.363]. «У 1889 році в селі Глиняни (на Львівщині) на базі домашнього ткацького промислу було започатковане «Ткацьке товариство», в 1894 році – ткацька школа для підготовки майстрів, у 1882 році в Косові (на Івано-Франківщині); при ньому існувала школа і майстерня. У Коломиї 1888 року засновано Гуцульське об'єднання ткацьких промислів, а у 1895 році – школу народного промислу» [7, с.55]. «Також розвивалось ткацтво і на лівобережжі, у 1889 році в Переяслові-Хмельницькому була відкрита показова учбова майстерня з ткацтва, вишивки та килимарства. Розвитку килимарського мистецтва сприяли українські меценати, колекціонери. Такі як Богдан Ханенко – промисловець, колекціонер української старовини і творів мистецтва. Його однодумець дружина Варвара Ханенко створила майстерню у селі Оленівка (Фастівського району), вироби якої збували в Україні та за кордоном» [7, с.55].

«Наприкінці XIX століття розвиток капіталістичних відносин зумовив ліквідацію поміщеських майстерень, заснованих на праці кріпаків. У великих містах створювалися килимові фабрики, з дешевою продукцією які не могли конкурувати з народ-

ними килимами ручної роботи і які витісняли з ужитку домоткані вироби. Розповсюдження народного килимарства і утруднення продажу ручно-тканих виробів, привело до занепаду. Їх місце почали займати прості, виткані з конопляної пряжі верети, але серед ткачів були найбільш спритні які скуповували килими у виробників, а потім вигідно їх перепродували споживачам» [5, с.112]. Видатні представники української культури художники В. Кричевський, О. Кульчицька, С. Васильківський, М. Самокиш та багато інших виступають на захист творчості народу, наголошуючи на їх високій мистецькій цінності. Щоб зберегти кращі твори українського декоративного мистецтва, зокрема килими, організовують етнографічні експедиції, які збирають, замальовують кращі зразки» [7, с.55].

«Починаючи з 1905 року внаслідок об'єднання місцевих ремісників килимарські майстерні з'явилися і на Закарпатті. Виготовлення килимарського промислу в центральній Україні підтримувало Київське земство, що особливу увагу зосередило на кустарях Тарашинського та Липовецького повітів. У цих школах учні отримували професійну освіту, згодом стаючи інструкторами з ткацького ремесла» [7, с.55].

Після революції виробництво килимів сконцентрувалося в художньо-промислових артілях, створених у традиційних центрах килимарства, які були реорганізовані в державні підприємства. Особливу увагу для збереження кустарної промисловості надала держава «У 1919 році, кустарям надавалась можливість використання дрібної і кустарної промисловості шляхом державних замовлень, включення кустарної і дрібної промисловості в загальний план постачання сировиною і паливом, а також шляхом фінансової підтримки при умові об'єднання окремих кустарів, кустарних артілей, виробничих кооперативів і дрібних підприємств в більші виробничі і промислові одиниці. Всі підприємства дрібної і кустарної промисловості оголошувались недоторканими, вони не підля-

гали націоналізації або конфіскації без спеціальної на те постанови Вищої Ради Народного господарства. Кустарям дозволялось вільно торгувати своїми виробами» [4, с.151].

Особливу увагу для збереження кустарної промисловості надав уряд Української РСР приймаючи ряд рішень, спрямованих на відновлення народних художніх промислів «Про заходи сприяння кустарній промисловості», а згодом було створено «Укркустпром» як профільний орган для керівництва цією галуззю народного господарства [6, С.47-70].

Відомішим килимарським центром на Україні була Решетилівська фабрики ім. «Клари Цеткін» (Полтавської області), Дегтярях ім. «8 березня» (Чернігівській області), Глинянах «Перемога» (Львівській області), Коломиї ім. «17 Вересня» (Івано-Франківської області), Хотині ім. «Н.К. Крупської» (Чернівецької області) та Косівське виробничо-художнє об'єднання «Гуцульщина» [6, С. 86-92].

Килимові вироби цих регіонів мали різницю майстри полтавської області виконували орнаменти рослинні, пастельних тонів, а майстри Західних областей орнамент виконували геометричний або рослинний з великими квітами, різнокольоровий. Згодом всі ці виробництва увійшли до складу «Укрхудожпрому».

Косівське виробничо-художнє об'єднання «Гуцульщина» утворене 28 травня 1968 року на базі трьох фабрик: Косовської фабрики художніх виробів ім. «Т. Г. Шевченка», Яблунської фабрики художніх виробів ім. «І.Франка» та Кутської фабрики «Комунарка». Всі згадані фабрики до 1960 року були артілями з тотожними назвами, дві перші з яких було засновано після возз'єднання Західної України з УРСР в 1940 році внаслідок націоналізації дрібних підприємств, артілі не мали ні виробничих приміщень, ні устаткування. Надомники виготовляли килими, вишиванні, декоративно тканні вироби. У 1940 році продукції було випущено на 80 тис. карбованців. Вироби гуцульських майстрів реалізували-

ся в межах СРСР та частково експортувалися. В складі артілей було близько 100 майстрів-надомників, а вже на I квартал 1941 року працювало 538 чоловік. Головою Косівської артілі «Гуцульщина» був М.Ф.Кіщук, а в артілі ім. «Т. Шавченка» головувала М. Джуранюк. В лютому 1941 року працювало 35 ткачів, було випущено продукції на 120 тисяч карбованців, а вже у вересні того ж року близько 125-ти., артілі ім. «І. Франка» у с. Яблунів було засновано в 1954 році, артілі спеціалізувалася на килимарстві [1].

Після Великої Вітчизняної Війни багато майстрів-гуцулів виконували подвійні та потрійні норми виробітки. Це були Кіщук Василь, Танюк Василь, Дручків Василь та інші.

У 1950-х роках вироби гуцульських килимарів експортувалися на численні виставки СРСР та за кордоном (1956 р. – Туреччина, Індонезія, США, Канада; 1957 р. – Бельгія, Японія, НДР; 1958-1959р. – Афганістан, Сирія, Югославія, Австралія, Бірма).

Створення виробничо-художнього об'єднання «Гуцульщина» дало можливість координувати виробничі і творчі діяльність колишніх дрібних підприємств [1].

На Виробничо Художньому Об'єднанні працювало біля 1600 чоловік і розміщались у м. Косів – цех розмотки пряжі, фарбування, килимові тощо; селище Кути – килимарський цех –300 чоловік; с. Яблунів – килимарський цех –300 чоловік; с. Брустури – цех заготовки напівфабрикатів тощо, 100 чоловік; с. Пістинь – килимарський цех –570 чоловік, с. Річка 100 чоловік– цех заготовки напівфабрикатів, тощо.

Переважну більшість продукції виробничо-художнього об'єднання складають килимові вироби (килими, доріжки, верети¹).

Об'єднання працювало на фондовій сировині: вовні. На кінець 1970 року асортимент виробничо-художнього об'єднання нараховував понад 500 назв.

Вироби гуцульських майстрів мали над-

¹ Верети, виконували функції постільних покривал.

звичайну популярність. Уряд СРСР високо оцінив творчу і виробничу діяльність багатьох з них. Так, орденом Леніна

було нагороджено відомого майстра декоративного ткацтва Ю.Бовича, Ф. Позарука, килимарку М. Балагурак; килимарку Бідаш М.М., ткача В. Тимяка.

У 1971 році присвоєно звання «Майстер-художник 1 класу» Ф.Гавриленко, Ф. Позаруку, М.Довбенчуку, Р.Процюку, а в 1973 році – В.Зиняку, Й.Павлику, Д.Гасюку, М.Скорецькому, І.Ясельському та Г.Білянській [1].

Однією з форм роботи по підвищенню художнього рівня виробів та професійної майстерності працівників стали конкурси різноманітного характеру (на кращий сувенір, подарунковий виріб), які регулярно проводились з 1970 року.

Результатом цього стало те, що понад 200 килимарів здавали свою продукцію без пред'явлення до ВТК підприємства [1].

ВХО «Гуцульщина» змагалась з головним підприємством Об'єднання народного художнього промислу ММП Молдавської СРСР (м. Кишинів).

На підприємстві було механізовано процес навивки основи на вали, одночасно проводилась заміна дерев'яних килимарських верстатів напівмеханічними (встановили 128 шт.) КТ – 175; реконструювали цех фарбарня. Ці заходи надали можливість покращити технологію виробництва і підвищити продуктивність праці.

Вироби косівських майстрів заходяться в експозиціях Львівського музею етнографії та народних промислів АН УРСР, Коломийського музею народного мистецтва «Гуцульщина», КДМНД УРСР, в Державному музеї етнографії народів СРСР (м. Санкт-Петербурзі).

Підприємство отримувало значну кількість нагород:

У 1962 р. – Диплом II ступеня ВДНГ УРСР; 1964 р. – бронзова медаль на ювелірній республіканській виставці до 150-річчя з дня народження Т.Г.Шевченка; 1966 р. – Диплом I ступеня ВДНГ УРСР; 1968 р. – Диплом I ступеня ВДНГ УРСР; 1970 р. –

бронзова медаль на республіканській виставці до 100-річчя В.І. Леніна; 1972 р. – Диплом I ступеня ВДНГ СРСР та інші.

Виробничо-художнє об'єднання «Гуцульщина» – було неодмінним учасником всіх вітчизняних виставок та активний експонент за кордоном (в 1960-73 р.), гуцульські вироби виставлялися в ФРН, Франції, Монголії, Бельгії, США, Канаді, Японії, НДР, Австрії, Англії, Греції, Чехословаччині, Угорщині, Болгарії, Румунії. В 1973 р. «Гуцульщиною» було випущено продукції на 6720 тисяч карбованців, яка експортувалась в США, Австрію, Францію, Данію, Угорщину, НДР, Англію, Італію, Швейцарію, Канаду, Японію, ЧСРСР, Румунію, Австрію, Бельгію, Польщу, Аргентину.

У межах СРСР косівські вироби можна було зустріти в крамницях Києва, Львова, Тернополя, Сум, Одеси, Херсона, Донецька, Миколаєва, Житомира, Вінниці, Черкас, Москви і т.д.

На 01.01.1974 рік Директором був Савчук Дмитро Ілліч; головний художник: Шевчук Володимир Олексійович; головний інженер: Олексюк Степан Тимофійович, виробництво складало працівників: 3126 чоловік [1].

Наприкінці 90-х – років ХХ століття підприємство «Гуцульщина» потерпає від економічної кризи. І з часом закривається. Майстри залишаються без роботи і зарплатні.

Після розвалу СРСР не стало ліпше проти очікувань представників народних промислів. Виробництва художніх промислів не витримали умов ринкової конкуренції. Порушилися традиційні виробничі та економічні (збут продукції), виникли проблеми з постачанням сировини, технічно застаріло обладнання, втрачена підтримка держави цього сектору економіки та культури, що і призвело до поступової ліквідації Виробничо-художніх об'єднань.

Література:

1. Архів Укрхудожпром. Н.Кисельова.
2. Безклубенко С. Вступі до культурології Теоритичне дослідження / С.Д.Безклубенко – К.: Альтерпрес, 2015. – 508с.: іл..

3. Данченко О. Народні майстри / О. Данченко. – К.: Рад. школа, 1982. – 175 с.,
4. Жук А.К. Українські народні килими (XVII – поч. XX ст.) / А.К. Жук. – К.: Наук. думка, 1966. – 151. с.
5. Запаско Я. Українське народне килимарство. – К.: Мистецтво, 1973. – 112 с.
6. Історія декоративного мистецтва України: Килимарство. Т. Кара-Василєва, О. Ямборко. У 5 т. Т.4 [голов. Ред. І-90 Г. Скрипник]; НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського. – К., 2011. – 512 с.: ілюстр. – 47-70; – 363 с.
7. Кара-Васильєва Т. Український килим/Т.Кара-Васильєва – К. 1997. 55 с.,
8. Кисельова Н.М. Художні промисли України. Мистецтво, – К. 254с.,
9. Таранущенко С.А. Килими // Історія українського мистецтва. У 6 т. К., 1968. Т.3, с. 365.
10. Щербаківський Д.М. Український килим (попередні студії) // Український музей. – Збірник І. – К., 1927. – 3–31. 11. Фасмер Макс. Этимологический словарь русского языка. – М., 1964. – 174.